
Številka: 093-13/2012/8
Datum: 5. 12. 2012

Zapis 54. posveta predstavnikov verskih skupnosti

Urad za verske skupnosti na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport (urad) je v sredo, 24. 11. 2012, v veliki sejni sobi Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Maistrova 10, Ljubljana, organiziral 54. posvet predstavnikov verskih skupnosti.

Na posvetu so sodelovale naslednje verske skupnosti: Makedonska pravoslavna skupnost v Republiki Sloveniji »Sveti Kliment Ohridski«, Mednarodna krščanska skupnost, Cerkev Jezusa Kristusa svetih iz poslednjih dni, Srbska pravoslavna cerkev Metropolija Zagrebško – Ljubljanska, Slovenska muslimanska skupnost, Evangelijska binkoštna Cerkev, Katoliška Cerkev, Bela Gnostična Cerkev, Združitevna Cerkev, Jehovove priče – krščanska verska skupnost, Mednarodna šola Zlatega rožnega križa LECTORIUM ROSICRUCIANUM, Buddha Dharma – Zveza budistov v Republiki Sloveniji, Islamska skupnost v Republiki Sloveniji, Evangeličanska Cerkev AV v Republiki Sloveniji, Reformatorska krščanska cerkev Slovenije, Raeljanska religija v Sloveniji ter naslednji sestavni deli: Frančiškanke brezmadežnega spočetja, Marijine sestre čudodelne svetinje, Skupnost Loyola, Šolske sestre de Notre Dame, Družina Kristusa Odrešenika, Družba Jezusova – Jezuiti, Marijino delo – Gibanje fokolarov.

Poleg predstavnikov verskih skupnosti so se posveta udeležili sodelavci urada: direktor Silvester Gaberšček, Robert Cajhen, Tanja Vatovec, Emina Mulalić, Emilija Snój ter Marija Pajk Burja.

Prisotne je uvodoma pozdravil **državni sekretar Aleksander Zorn**. »Prav je, da se dobimo spet v okrilju tistega, kar je bilo včasih Ministrstvo za kulturo, kajti kultura je zametek civilizacije in vera je del kulture. Ali pa ravno obratno. Kultura je del vere in obratno. Najbrž je tudi to razlog, da se Urad za verske skupnosti počuti tu kot doma.« Dejal je, da je izbrana tema tega posveta izjemno pomembna. Kako živeti v sodobnem svetu z vero, posameznikom, verovanjem, s solidarnostjo, z vsem, kar je postavljeno na preizkušnjo. Kriza je namreč izbila na dan tisto, kar smo mislili, da smo pustili v prejšnjem stoletju in znotraj vsega tega bodo morale verske skupnosti odigrati izredno pomembno nalogo. Vsem je zaželel odlično delo in izrekel pohvalo, za dobro izbrane sogovornike. Dr. Cerar je vrhunski pravnik in pisatelj, dr. Trontelj je bioetik, njegov razpon seže od biologije pa do etike in obsega vse, o čemer lahko tu govorimo.

Prisotne sta nato nagovorila predavatelja prof.dr. Miro Cerar ter akad. prof. dr. Jože Trontelj.

Njuni predavanji sta prilogi tega zapisnika.

Silvester Gaberšček se je predavateljema zahvalil za predavanji, ki sta ga obogatili. Upa, da bosta predavanji dosegljivi, saj bi ju bilo gotovo zanimivo še večkrat prebirati. Prepričan je, da bi ju morali slišati tudi mnogi drugi, posebej tisti na bolj izpostavljenih, odgovornih in vodilnih mestih.

Alenka Bone, Lama Tara Tulku Drimed Drolkhar Rinpoče (Buddha Dharma – Zveza budistov v Republiki Sloveniji) je vse prisotne pozdravila in izrazila zadovoljstvo nad novim okoljem, ki se ji zdi bolj prijazno od prejšnjega in tudi bolj ustvarjalno. Zahvalila se je za zelo zanimiva prispevka, ki bi morala biti dostopna na spletu, tako v slovenskem kot v angleškem jeziku, saj širita obzorje in preprečujeta omejenost slovenske družbe. V nadaljevanju je izpostavila, da Zakon o verski svobodi opredeljuje verske organizacije kot splošno koristne, kar je zelo pomembno. Ta zakon je v veljavi že pet let, a sedaj prvič razpravljamo o tem, kako ga praktično uveljaviti. Eden izmed členov tega zakona navaja, da lahko država sofinancira splošnokoristne dejavnosti verskih skupnosti. Pred približno šestimi leti so v Buddha Dharmi začeli dialog s Komisijo za reševanje odprtih vprašanj verskih skupnosti. V procesu večletnega dogovarjanja so predložili veliko elektronskih publikacij, ki so po pravilniku NUKa slovenska kulturna dediščina. Namesto, da bi Komisija upoštevala takrat že veljavni Zakon o verski svobodi in ta člen o sofinanciranju splošnokoristnih programov, so jim v podpis ponudili splošen sporazum, istoveten s sporazumi, ki so jih že pred uveljavitvijo zakona podpisale nekatere druge verske skupnosti. Treba je uveljavljati demokracijo in pravno državo, zato so Komisiji predlagali, da se besedilo sporazuma uskladi z veljavnim Zakonom v verski svobodi, ne pa da se prepisuje sporazume in se veljavni zakon ignorira. Tudi predsednik dr. Danilo Türk podpira uveljavitev tega zakona v prakso. Ljudje v Sloveniji so velikokrat razočarani, ker se vlada ne drži zakonov, ki jih je sprejel parlament. Civilna družba je v Sloveniji še vedno premalo razvita, da bi bolj učinkovito zahtevala pravno državo. Celo varuhinja človekovih pravic, s katero že več let sodelujejo, je pred nekaj dnevi protestirala pred eno od vladnih ustanov. To kaže na resnost situacije, o kateri danes govorimo. V Sloveniji je tudi preveč sovražnega govora. Zato je bil Kazenski zakonik in člen, ki opredeljuje sovražni govor zaradi rasnih in verskih motivov, v preteklih letih kar trikrat spremenjen in zaostren. Sedaj je kaznivo razširjati sovražni govor tudi na spletu. Sovražnega govora je vedno več in več. Glede izobraževanja pri prepoznavanju sovražnega govora in prepoznavanju verske diskriminacije, že vrsto let sodelujejo z akademsko mrežo ISCOMET, ki jo vodi prof. dr. Silvo Devetak s Pravne fakultete v Mariboru. Urad za verske skupnosti je pred leti na pobudo Buddha Dharme že pripravil posvet o preprečevanju sovražnega govora in o družbeni odgovornosti pri preprečevanju tega negativnega pojava. Že od leta 2000 sodelujejo tudi z ameriško ambasado, ki zelo pozorno spremlja uresničevanje Zakona o verski svobodi v Sloveniji. Za četrti simpozij v Cankarjevem domu Dialogi so pripravili zanimiv esej. Na internetu so vsem dostopna njihova letna poročila v slovenskem in angleškem jeziku.

Dejala je, da imajo kot splošna koristna organizacija odmevne programe. Namen tega posveta je predstaviti, kako lahko verske skupnosti kot splošnokoristne organizacije pomagajo pri preprečevanju in izboljšanju krize. Sami tu delujejo z umetniškim programom, ki se imenuje Wisdom without borders – modrost brez meja, izvajajo izobraževanje na spletu (e-izobraževanje), promovirajo Slovenijo z drugimi programi kot so Heritage of mankind – zapuščina človeštva, delujejo na področju humanitarne pomoči za otroke v Nepalu, imajo duhovno in psihološko svetovanje ter izobraževanje o zdravem načinu življenja.

Kot je zapisano v enem od zapisnikov, je prejšnji predsednik vlade Borut Pahor na srečanju z verskimi skupnostmi obljubil, da bo v takratnem proračunu verskim skupnostim namenjenih dobrih 300.000 evrov podpore za splošnokoristne projekte. Vendar zaradi varčevalnih ukrepov iz tega ni bilo nič. Vlada naj pri sofinanciranju splošnokoristnih programov verskih skupnosti ne

varčuje. Oktobra smo slišali, da je Evropska Unija dobila Nobelovo nagrado za mir in Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport je del Evropske Unije, zato bi si moralo prav tako prizadevati za mir. Prizadevanje za mir in sožitje različnih kultur in verstev je v Evropski Uniji zelo pomembno. V Sloveniji imamo zelo napreden Zakon o verski svobodi, vendar je v predlogu proračuna za naslednji dve leti, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport dobilo kar 72 milijonov evrov manj sredstev kot v prejšnjih letih. Za spoštovanje demokracije, pravne države in skupnega dobrega naj Urad za verske skupnosti v okviru ministrstva čimprej od vlade zahteva dodatna sredstva in objavi javni razpis za sofinanciranje splošnokoristnih programov verskih skupnosti. Samo če so programi verskih skupnosti sofinancirani, si lahko bolj učinkovito prizadevajo za kulturni in duhovni razvoj slovenske družbe. Vlada bi morala za ta javni razpis nameniti kar nekaj milijonov evrov, saj je verskih skupnosti 44 in mnoge imajo splošnokoristne programe, ki bi jih želele prijaviti. Tako bi lahko praktično rešili izhod iz krize.

Silvester Gaberšček je dejal, da si vsi želimo, da bi bilo na razpolago več denarja, vendar se zaveda, da je kašča prazna in da se bomo morali vsi potruditi, da kaščo spet napolnimo, jo utrdimo, če jo je potrebno utrditi, da ne bo iz nje odtekalo. Biblija govori o sedmih debelih in sedem suhih letih. Samo skupaj lahko preživimo tudi suha leta.

Dr. Andrej Saje (Katoliška Cerkev) je izrazil veselje nad obema predavanjema. Zahvalil se je za zelo netipične vsebine na posvetih, ki jih do sedaj v taki meri ni bil vajen. Posebej ni tipično, da bi pravnik govoril o etičnih, moralnih vrednotah, o duhovnosti. So pa to zelo pomembne teme, kajti to je tisto, kar lahko verske skupnosti skupaj dajo tej družbi. Predvsem pa je pomembno, da jih predvsem najprej živimo sami, zanje pričujemo in s tem dajemo zgled za druge. Edino kar mi lahko storimo, kar imamo pravico storiti je, da spreminjamo sebe in ko bomo spreminjali sebe, bomo spreminjali tudi druge okrog nas. To je edini legitimen način, kako spreminjati svet okoli sebe. Skrbi pa jih to, na kar sta opozorila oba gospoda predavatelja, na porast nespoštovanja, na porast neetičnega delovanja, tudi sovražnega govora in diskriminacije. Opozoril je še na porast neenakovrednega obravnavanja istih problemov ali istih tipov sovražnega govora ali diskriminacije. Na primeru Katoliške Cerkve je v zadnjem času vedno več takih primerov. Nekatere državne institucije obravnavajo to tako, kot da se sovražni govor do Katoliške Cerkve pravzaprav ne more zgoditi, ker cerkev ni manjšinska. Kot se npr. letalonosilke ne more poškodovati, tudi če se kdo vanjo zaleti, ker je prevelika. Sovražni govor naj bi bil mogoč samo do manjših skupin, do priseljencev, istospolno usmerjenih, do romov... Poudaril je, da je bistveno tisto, kar nas povezuje. Nekoč so novinarji paroha Boškoviča vprašali, kaj je tisto, kar jih loči od katoličanov. Paroh Boškovič je takrat dejal, raje nas vprašajte, kaj nas povezuje. Vere povezuje predvsem to, da se gradi na vrednotah. Če se bo gradilo iz tega, kar je skupno, kar povezuje, potem lahko verske skupnosti dajo večji prispevek tej družbi.

Dr. Nedžad Grabus, mufti (Islamska skupnost v Republiki Sloveniji) se je zahvalil direktorju Gaberščku in uradu za organizacijo tega posveta. Zanje so ta srečanja zelo pomembna, tudi zato, da pridejo do informacij, ki so pomembne za vse verske skupnosti in njihovo delovanje. Zahvalil se je obema predavateljema. V letu 2010 so organizirali simpozij v organizaciji zavoda Averroes z naslovom *Z dialogom do medsebojnega spoštovanja*, izšel je tudi zbornik z istim naslovom. Dr. Cerarju se je zahvalil, da ga je opomnil in spomnil, kaj vse vključuje beseda spoštovanje. Vsaka verska skupnost poskuša svojim vernikom in tudi širši družbi vero predstaviti v najboljši luči. Za muslimane to danes ni tako enostavno, je pa verjetno lažje v Sloveniji kot širše po svetu. Zdelo se mu je zelo pomembno, ko so prijatelji iz Katoliške Cerkve povedali, da nimajo nič proti, če se zgradi džamija. To je bilo za njih najboljšo sodelovanje, ki bi si ga lahko želeli. Spomnil je na nastop dr. Stresa, ko je govoril o tem. Po tem nastopu so ga klicali mnogi njihovi člani in dejali, zdaj pa lahko zgradimo džamijo v Ljubljani. Obstajajo vprašanja, ki so pomembna za določeno versko skupnost. Predlagal je, da se takrat, ko se o njih razpravlja, kontaktira osebe iz te verske skupnosti. Veliko je vprašanj, ki so

pomembna za muslimane. Verjetno vlada, parlament ali širša družba ne bo takoj upoštevala njihovega mnenja, pomembno pa se je o tem pogovarjati. Dr. Trontelj je govoril o sovražnem govoru. Sam meni, da je v Sloveniji nekaj dobrih novinarjev, ki imajo distanco do tega, kar se dogaja. Seveda so tudi taki, ki so ideološko obarvani, ampak vsak pač sam izbira, kaj bo bral. Potrebno bi bilo, da bi se tudi verske skupnosti med seboj posvetovale o različnih vprašanjih. Dr. Ocvirk je v zborniku, ki so ga izdali, objavil tekst o tem, kako muslimani govorijo o Issau in kako katoličani verujejo v Jezusa. Obstajajo skupne teme, ki so pomembne. Zanj je sovražni govor do Jezusa enako kot sovražni govor do Mohameda. Zato je pomembno, da o tem govorimo. Sedaj je v parlamentu zakon, ki govori tudi o zakolu živali. Seveda je treba biti do živali human, ampak treba je tudi vedeti, da obstajajo določene prakse pri Judih in muslimanih, ki so pomembne in ne pomenijo, da so muslimani in judje ubijalci živali, da se izživljajo nad določenimi živalmi. To je etično vprašanje, o čemer je govoril tudi dr. Trontelj. Tudi ta vprašanja se morajo odpreti. Muslimani so bili malo presenečeni, ko je varuhinja človekovih pravic prehitro dala javno mnenje o obrezovanju, v katerem pravi, da ima obrezovanje tudi oblike kaznivega dejanja. Žal mu je, da danes varuhinje ni in upa, da bo priložnost pogovoriti se o tem. Ko namreč urad, ki je zadolžen za človekove pravice, poda tako mnenje, ni več priložnosti, da se o tem pogovarjamo. Zato predlaga, da urad in druge institucije občasno kontaktirajo strokovnjake katoliške in evangeličanske cerkve, Islamske skupnosti, pravoslavne cerkve in drugih skupnosti. Naj se odprejo vprašanja, ki so pomembna za to skupnost. Zelo je vesel današnjega posveta, ker je prepričan, da brez dialoga ni osebnega spoštovanja. Tudi znotraj posamezne religije se je treba bolj truditi, da bi razumeli razlike med nami, da te razlike ne bi bile problem, ampak, da se poskuša najti rešitev, ki bo v demokratični družbi pripeljala do tega, da se bolje razumemo. Če bomo imeli več znanja, bo tudi več spoštovanja. Želi si, da direktor Gabersček nadaljuje s takimi posveti.

Silvester Gabersček se bo poskušal, kolikor je v njegovi moči, držati tega nasveta. Da bi se torej nekajkrat letno srečali v tem krogu, morda tudi širšem in se dotikali vseh vprašanj, s katerimi se dnevno soočamo. Vesel je tudi, da je dr. Grabus izpostavil boleče točke, ki jih kot verska skupnost doživljajo in podprl mnenje, da se je potrebno o tovrstnih zadevah najprej pogovoriti z dotično versko skupnostjo in potem podati skupno oceno ali stališče.

Geza Filo (Evangeličanska cerkev AV v Republiki Sloveniji) je najprej čestital uradu za izbor teme, ki presega pravna prerekanja o tem, če je Zakon o verski svobodi dober ali ne, če potrebuje popravo ali ne. Zelo je vesel obeh predavateljev. Kot protestant je fasciniran nad besedami dr. Cerarja, o povezavi med pravico in odgovornostjo. To slišimo zelo redko. Navadno si demokracijo predstavljamo tako, da terjamo najprej pravice, nihče pa ne govori o odgovornosti. Primarna naloga pa je, da najprej nekaj naredimo, potem zahtevamo. Zahvalil se je dr. Trontlju, da je poudaril duh ekumenizma, ki je rdeča nit med povezovanjem različnih krščanskih verskih skupnosti. To je rdeča nit – različne cerkve iščejo tisto, kar jih povezuje, to poudarjajo in kažejo družbi. Zanimiv je bil tudi zaključek dr. Cerarja, kako je izhod iz krize potrebno voditi po pravni, demokratični poti. Tu je pomembno tudi vprašanje, kakšna je vloga pravne veje oblasti. Če se pri pravni veji oblasti zatika, potem je ta izhod toliko bolj otežen.

Dr. Miro Cerar je dejal, da je pravo v zadnjih letih preveč instrumentalizirano s strani nosilcev določenih moči, tako ekonomske, politične in drugih. Tako izgublja avtonomijo, ki bi jo v pravni državi moralo imeti zagotovo nekoliko več, kot jo ima ta hip. Kaj to konkretno pomeni in kje se to kaže? Tam, kjer policija, inšpektorji, tožilstvo, sodišča, ne zmorejo opraviti svojega dela tako kot bi sami želeli po svojem poklicu, ker jih nekdo ovira – ali nekdo s pozicije moči, ali npr. tako da se nekdo ne pojavi kot priča. Potem pravne institucije niso dovolj močne, da bi lahko ubranile pravno državo. Tu smo na nekem razpotju, kjer se bomo morali odločiti ali nam je pravna država vrednota ali ne. Dejstvo, da živimo s pravom in zagovarjamo pravno državo, ni ravno v ponos civilizaciji, kajti dokler civilizacija potrebuje pravo, je še na relativno nizki razvojni stopnji. Kajti pravo je sredstvo za reševanje naših medsebojnih konfliktov in to pomeni, da jih ne

moremo rešiti po drugi poti. Pa vendar smo priča civilizacijskemu koraku navzgor, napredku. Po drugi svetovni vojni in po vsaki vojni ali hudih stvareh, ki se dogajajo, se zavest o pomenu človeka in njegovega dostojanstva v svetu vendarle krepi. Žal so tudi nasprotja, to je zakonitost sveta, ampak s tem ko se je vzpostavila neka doktrina, ki se je vpeljala v prakso človekovih pravic, je bil glede na prejšnja zgodovinska obdobja, ko tega vidika niso poznali, vendarle narejen korak naprej. Je pa res, da je ta vidik zelo liberalističen in ga je treba vedno dopolnjevati s solidarnostnimi elementi, da dosežemo ravnotežje. Zastavljena smer je prava, je pa v njej potrebno najti uravnoteženost. Mediji v Sloveniji so po eni strani izvrstni, ker marsikaj odkrijejo, kar bi morali odkriti organi pregona. Po drugi strani pa so potem, ko ne nehajo poročati na način, ki se ne spodobi, ko iščejo samo še zaslužek, tudi škodljivi. Poročajo o nepomembnih stvareh ali na način, ki ni dostojen. S pomočjo medijev in vseh nas je potrebno izvajati pritisk, da bodo institucije, še v bistveno večji meri, začele izvajati svoje pristojnosti.

Ana Praprotnik, Tina Poličnik, Jakov Jurič (Mladi za zedinjen svet, Gibanje Fokolarov – Marijino delo) so dejali, da jih je vse, kar so slišali tu, zelo obogatilo. Mladi za zedinjen svet pripadajo različnim narodom, kulturam pa tudi različnim verstvom. Njihov cilj je zedinjeni svet oziroma vesoljno bratstvo. Da pa bi to dosegli, je prvi korak to, da naredimo spremembe v nas in v našem okolju.

Jakov Jurič: Septembra je bil v Budimpešti velik festival mladih, kamor je prišlo 12.000 mladih iz vsega sveta. Bili so različnih narodov in verstev. Najpomembnejša so bila pričevanja mladih, ki so govorili o tem, kako se že trudijo in uresničujejo vesoljno bratstvo. To jim je dalo moč, da so vsi skupaj začeli s projektom *Zedinjeni svet*.

Tina Poličnik je dejala, da se včasih zdi, da so okrog nas samo slabe novice - vojne, kultura strahu, globalna kriza. Vse to lahko daje občutek, da ni več upanja. Vendar obstajajo tudi znamenja miru in edinosti, ki jih je vedno več. Vsak dan se na milijone ljudi odloči za odpuščanje, za dajanje brez prejetja in za sprejemanje drugačnosti brez diskriminacije. Vse to ponovno gradi prekinjene odnose. Del tega želijo biti tudi oni.

Jakov Jurič je dejal, da se s projektom Zedinjenega sveta obvezujejo, da bojo na prvem mestu živeli zlato pravilo, to kar na podoben način piše v skoraj vseh verskih knjigah. Stori drugim, kar bi hotel, da drugi storijo tebi in ne stori drugim tisto, česar ne želiš, da bi drugi storili tebi. To je osnova v vsakodnevnem življenju. Skupaj širijo ta glas po lokalnih, narodnih in mednarodnih poteh, tako da najbolj skrbijo za osebe v okoliščinah, kjer je trpljenje največje.

Tina Poličnik: Zavzemajo se za ustanovitev stalnega mednarodnega observatorija, ki bi zbiral dejanja, ki vodijo k bratstvu in tako v svet prinašal novice, ki niso samo slabe, ampak dobre in prinašajo upanje. Radi bi predlagali OZN, da podpre Teden za zedinjen svet in ga mednarodno prizna. To je teden, ki se po vsem svetu odvija že 15 let, vključuje pa delavnice, aktivnosti, ki spodbujajo bratstvo. V to bi se lahko vključile tudi institucije in še bolj pomagale aktivneje in učinkoviteje približati obzorje vesoljnega bratstva.

Ana Praprotnik je poudarila, da v svetu so pobude, da so ljudje, ki želijo spremembe, želijo vesoljno bratstvo. Projekt Zedinjenega sveta želi narediti te stvari vidne in h gradnji vesoljnega bratstva pritegniti čimveč ljudi. Vse prisotne so povabili, da se jim pridružijo. Najvažnejše je, da se vsak odloči, da želi živeti za vesoljno bratstvo, živeti zlato pravilo. Na spletni strani www.unitedworldproject.it lahko vsak podpiše peticijo, lahko pa svoj glas odda tudi pri njih osebno.

Robert Lavtar (Bela Gnostična Cerkev) je predstavil njihov pogled, pogled kot gnostikov na to, kaj se dogaja v tem času in prostoru s človekom, s človeško raso. Prepričani so, da smo v involuciji – vrnitvi k enosti. Strinjal se je s svojimi predhodniki. Prihaja čas, ko je treba preseči dualnost, ko je treba preseči jaz in ostali, jaz in narava, jaz in karkoli drugega, kar obstaja. Vstopamo v stanje enosti z vsem. Metode, ki so obstajale že 1000 let, se rojevajo in prihajajo na plan, so neizbežne. Kriza, v kateri se sedaj nahajamo, predstavlja katarzo s silovitim prebojem, v katerem se bo človeški rod dvignil na višjo raven bivanja. Ta proces je neizbežen in se ga veselijo. V tem trenutku sta dve tendenci, stari svet, ki se oklepa dualnosti, sovraštva prezira,

dvobojev in pa novi svet, katerega zajema enost, v katerem človek ne vidi več sočloveka, ampak vidi samega sebe. V tem je tudi ključ današnjih tem, ključ spoštovanja, etike in odgovornosti se nahaja v zavedanju, da si ti kot posameznik del vsakega drugega. Ko vidiš sočloveka, ne vidiš drugega, ampak samega sebe.

Erna Košmrlj (Združitevna Cerkev) se je zahvalila za lepi predavanji. Zelo pomembno je, da na takih srečanjih poskušamo razumeti, kako drugi razmišlja, ne samo, da preberemo iz knjig o zgodovini druge verske skupnosti ali na spletu. Mnogi so ugotovili, da številni ljudje ne gledajo le na to, kje živijo, kaj delajo, ampak hočejo tudi skupnost in ljubezen. To je skupna točka verskih skupnosti. Kot verski voditelji moramo predvsem spoštovati in ne samo pričakovati, da nas spoštujejo. Ne zaradi pozicije, ampak zaradi vsakdanjega življenja. V njihovih cerkvah po vsem svetu imajo v glavnem svetišču ali na čelu cerkve tudi osebnosti in simbole drugih verskih skupin. To so slike ali kipi Jezusa, Buda, imajo simbole islama, Konfucija. Izpostavljeni so na vidnem mestu, tako da jih vsak lahko vidi. Dejala je še, da je 3. septembra umrl ustanovitelj njihove cerkve, častiti Sun Myung Moon, ki je v svetu pustil velik pečat. Svet se spreminja, tudi če mu ljudje ne moremo slediti tako hitro. Njihova naloga je, po njegovih besedah, da čimbolj razumejo te spremembe in se tudi sami spreminjajo. Za vse prisotne so pripravili darilo, avtobiografijo častitega Moona, ki jo vsem podarjajo z veseljem in srcem.

S. Marija Imperl (Družba hčera Marije Pomočnice) se je zahvalila za obe lepi predavanji. Dejala je, da sestre Družbe hčera Marije Pomočnice živijo in delujejo po preventivnem vzgojnem sistemu njihovega ustanovitelja sv. Janeza Bosca, ki je s strani cerkve priznan kot oče in učitelj mladih ter s strani civilne družbe (tako v Italiji, kjer je bil rojen in je deloval, kot tudi drugod po svetu) kot veliki vzgojitelj in utemeljitelj preventivnega vzgojnega sistema. Gre za način dela in predvsem za način življenja, ki temelji na razumu, veri in ljubeznivosti. Tako kot je Jezus Kristus pristopal k ljudem z velikim spoštovanjem do vsakega posameznika in z veliko ljubeznijo, tako skušajo tudi same v vsakem mladem človeku in ostalih, s katerimi se srečujejo, videti predvsem zametke dobrega in mu po najboljših močeh pomagati, da jih razvije. Ta drža, ta način življenja jih vodi pri vsakem srečanju z ljudmi. Skušajo jim pomagati k večjemu spoštovanju samih sebe in posledično spoštovanju drugih, k ljubezni do drugačnih. Ukvarjajo se z župnijsko katehezo, predšolsko vzgojo v vrtcu, svetopisemskimi uricami za predšolske otroke in njihove družine, imajo poletni oratorij, razne duhovne in izobraževalne tečaje ter delo s prostovoljci, ki se v zadnjem času vedno bolj razvija. Delajo tako s katoličani kot s pripadniki drugih verstev in z nevernimi. Vrata so odprta vsakemu, ve pa se, na kakšen način delajo. Vsakega od udeležencev skušajo sprejeti s spoštovanjem, v zavesti, da je vsakdo dragocen, spoštovan in ljubljen. V prvi vrsti jim želijo pomagati, da sprejmejo in vzljubijo sebe, da skušajo pridobiti božji pogled nase, ki je pogled ljubezni, spoštovanja, dobrohotnosti. To sprejemanje in spoštovanje sebe je temelj, da bodo mogli sprejemati in spoštovati tudi druge. Ena od značilnost preventivnega vzgojnega sistema je stalna navzočnost med mladimi. Skušajo izkoristiti predvsem neformalne trenutke in biti z njimi v konkretnem vsakdanjem življenju. To vodi k spoštovanju, h graditvi medosebnih mostov in ostalih vrednot.

Boris Brezovac (Mednarodna šola Zlatega rožnega križa LECTORIUM ROSICRUCIANUM) V svojem razmisleku se je navezal na predavanji obeh profesorjev. Kriza je bolezen. Če je bolezen, potem imamo tudi bolnika. Ta bolnik je očitno naša družba. Verjetno je eden od dejavnikov, ki je povzročil to krizo, tudi vse večja svoboda, ki gre z roko v roki z vse manjšo odgovornostjo. To nas vedno znova pripelje na temelje izkoriščanja. Večina izkorišča manjšino. Oba predavatelja sta izpostavila razdvojenost Slovencev v družbi, tudi morda med religijami. Dr. Cerar je govoril o tem, da mora biti izhodišče vsega našega ravnanja dobro. Kako je mogoče, da moje dobro izključuje tvoje dobro? Kako je mogoče, da dobro levega izključuje dobro desnega? Kako je mogoče, da kristjan izključuje muslimana? Ali nismo vsi dotaknjeni z nekim univerzalnim dobrom, ki se kaže v paleti različnih dobrih, partikularnih, ki pa se na žalost

dostokrat izključujejo. Postavil je vprašanje, *kaj je dobro?*, pri čemer se je navezal na dr. Cerarja, ki pravi, da je rešitev v zaupanju. Vendar to zaupanje mora na nečem temeljiti.

Dr. Miro Cerar meni, da vse avtentične religije, vsaka duhovnost, poznajo problem nekega padca, zamegljenosti, nevednosti, v kateri živimo. Nekje intuitivno čutimo, da obstaja neko dobro, ki se mu skušamo približevati po najboljših močeh, pri tem tudi padamo v zmote, včasih krenemo po napačnih poteh. To je zelo težak problem človeštva, ki ga bomo vedno znova reševali, vsak po svoje in skupno. Pomaga to, čemur je danes priča. Da se srečamo, se pogovarjamo, se poslušamo, da se med seboj poslušajo predstavniki religij. Kajti če že drugače ne, se tu zgodi zelo jasna psihološka situacija. Ko mine nekaj časa, se človek počasi privadi na misli tistega, ki mu je bil prvi hip morda sovražen, nasproten. Če mu neko umirjeno, demokratično okolje to omogoča dlje časa, vendarle postane bolj odprt za sogovornika. To je zelo pomembno.

Dr. Jože Trontelj je poudaril, da je dialogu potrebno dati čas. V Svetu Evrope deluje usmerjevalni odbor za bioetiko, kjer se veliko tehta, kaj je dobro in kaj ni dobro. Včasih so to brezkončne razprave, ki se končajo brez odgovora. Potem je po mnogo urah sklenjeno, da se o stvari spet razpravlja čez pol leta. Čez pol leta je situacija druga – ljudje so veliko bolj odprti in lažje pridejo do nekega dobrega stališča.

Mladen Knez (Raeljanska religija v Sloveniji) se je zahvalil za čudoviti predavanji in dejal, da je na tokratnem posvetu čutili voljo za iskanje tistega, kar združuje, iskanje skupnih imenovalcev, skupnih dejanj za spremembo v naši družbi in tudi širše. Vse je energija in če pri vsakem pogovoru, skozi meditacijo, skozi molitev oddajamo pozitivne misli, se enostavno spreminja vse okrog nas. Deluje torej že, če eden pozitivno razmišlja. Če pa pozitivno razmišlja skupina, deluje še toliko močnejše in toliko boljše. Seveda so določene stvari med verskimi skupnostmi, med filozofijami različne in marsikdaj ne bo lahko sprejeti, da recimo nekdo verjame v Boga, nekdo verjame v znanost. Nekdo verjame, da smo nastali nadnaravno, sami verjamejo, da je človek nastal s pomočjo genetske tehnologije. Niso ne teisti ne evolucionisti, ampak se zavzemajo za kreacionizem. Zakaj potem verovanje, zakaj verska skupnost? Ker vedo, da je sveto pismo znanstveni zapis prvih znanstvenikov, ki so prišli z drugega planeta in so ustvarjali vse življenje na zemlji. Vse imajo objavljeno na internetu.

Zdi se mu potrebno, da smo vsi zelo občutljivi pri izražanju, da med ljudmi ne bi prihajalo do dezinformacij. Ko se npr. uporablja izraz verska sekta. Verska sekta pomeni neka ločina, ampak ljudje to sprejemajo kot negativni izraz. Kar pomeni, da bi ljudje na določenih nivojih morali biti pazljivi pri izražanju. Drugače se lahko nekoga spravi v nek predalček.

Verske skupnosti imajo različne poglede tudi v zvezi z istospolnimi, sami verjamejo, da so ti ljudje tako kot vsi drugi in istospolna usmerjenost ni bolezen. Človek je lahko suh, bel, črn, ni razlike. Imajo tudi projekt, s katerim bi želeli, da se ukine trenutni koledar, saj je le ta vezan predvsem na eno religijo. Muslimani imajo drugačno štetje, budisti imajo drugačno štetje, zato svetovni koledar ne more biti vezan samo na eno religijo. Mogoče bi morali izbrati neko drugo štetje – ali od danes ali od včeraj, seveda na svetovnem nivoju. Imajo tudi projekt, s katerim opozarjajo na problem obrezovanja deklet v Afriki.

Tudi sam je povabil vse, da se v primeru odprtih vprašanj, obračajo tudi na verske skupnosti. Čudovito si je izmenjati stališča in poskušati razumeti, zakaj nekdo tako razmišlja. Ni dobro, da se gleda samo s tega vidika, kot da hoče nekdo le zaslužiti ali si narediti reklamo. Pri Raeljanskem gibanju nihče ni plačan za to, vsi imajo službe. Gre le za to, da so začutili, da želijo nekaj spremeniti, ker vedo, da je v svetu nekaj narobe. Če želimo obstati, se moramo pogovarjati. Zahvalil se je direktorju za ta posvet in dejal, da pogoša določene najvišje predstavnike nekaterih verskih skupnosti.

Silvester Gaberšček je dejal, da se po tem dnevu čuti obogatenejši. Hvaležen je predavateljema. Vse, kar sta povedala, sta izražala tudi s svojo bitjo. Beseda ima težo, če za

njo stoji življenje. Današnja predavatelja sta vzorčen primer pričevanja, oznanjevanja z življenjem, posledično tudi z besedami, ki imajo težo, če je za njimi življenje. Dr. Cerarju je v zahvalo poklonil faksimile Brižinskih spomenikov in ob tem dejal, da če gremo danes od tukaj z odločitvijo, da ne bomo grešili drug proti drugemu in da bomo upoštevali to, kar sta govorila predavatelja, bomo preživeli kot narod, kot kultura, kot civilizacija. Dr. Trontlju je podaril faksimile stiškega rokopisa in ob tem dejal, da je krščanstvo na slovenskih tleh v veliki meri in odločno prispevalo k oblikovanju naše kulture, naše zgodovine, naše narodne biti. Pri tej vlogi so v srednjem veku prav posebej izstopali meniški redovi. Bilo jih je več, izpostavil pa je Stično, ki je bila stiščišče ne samo verskega, ampak tudi znanstvenega, kulturnega, gospodarskega življenja.

Zahvalil se je vsem, ki so sodelovali v pogovoru in vsem, ki so prišli. Vsak je pomemben pri gradnji odnosov. Vse prisotne je povabil, da se v preddverju ustavijo ob kavi in klepetu.

Pripravila:

Emilija Snoj,
višja svetovalka I

Silvester Gaberšček,
direktor

Prilogi:

- Predavanje prof. dr. Miro Cerar – PRILOGA 1
- Predavanje akad. prof. dr. Jože Trontelj – PRILOGA 2